

ג ל ו נ ו ת ל ע י ו נ ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע
בעריכת נחמה ליבוביץ
שנת העשרים ושלוש

המסרה

ישעיה פרק א'

דברים (תשכ"ד)

עם כבוד עון
בנים משחיתים
נאצו את קדוש ישראל

הוי גוי חוטא
זרע מרעים
עזבו את ה'

א. ד'

גזרורו אחר

1. הסבר מה משמעות העדר וי"ו החבור בין כל חלקי הפסוק?

2. מלב"ים גוי, עמו ההבדל בין "גוי" ל"עם": "גוי" יקרא מצד הקבוץ, לבד
רזה יהיה ע"פ ארבעה דברים: (א) מצד האלץ והסדינה שיושבים בה;
(ב) מצד שפתם שמדברים בה; (ג) מצד משפחתם שיצאו ממנה; (ד) מצד
הסכמתם וקבוצם להיות גוי אחד. ע"פ נימוסים שחקקו להם לאחד
הקיבוץ שלהם.

אבל 'עם' יקרא מצד הממשלה אשר עליהם אשר תשנסם לגוי אחד,
משפחה אותם כנפש המנהיגה את הגוים.

חוטא, כבוד עון: 'חטא' הוא מעבין חסרון, כמו (שופטים כ' ט"ז)
"קולע אל השערה ולא יחטיא" ומחטיא מעשיו מצד חשגה, שמדמה
שהדבר מותר, או מצד התאווה שמעורת עיניו. אבל 'עון' בגזר מצד
עוה ועוות. והוא שמעוות דבריו במזיד...

(א) המלבי"ם מביא כהוכחה להגדרתו של 'גוי' את
בראשית י' ה'.

הסבר במה זו הוכחה לדבריו.

(ב) הסבר בהתאם לדברים הנ"ל גם את ההבדל בין
'מרעים' לבין 'משחיתים'! (וע' ישע' י"א י"ט).

(ג) כיצד בנוי פסוקנו לפי פרושי המלבי"ם?
(ע' גם עלון החדרכה!)

3. האם "זרע מרעים" כאן נסמך וסומך או שם ותמורה?
במק דעתך.

4. מהי הפליאה התחבירית שבפסוקנו וכיצד יש להסבירה?
(ע' גם ישע' ה' כ"א)

ב. על מה תוכו עוד תוסיפו סרה

ראב"ע: תיו "תוכו לרגליו" (דברים ל"ג) שרש, כמו (איוב ל"ג כ"א) "שופדי
עצמותיו". ובמקום הזה הוא לברכה: והטעם: כל מה שתוכו תוסיפו
אתם עוד למרוד, כי הראוי היה לעשות תשובה, כמו (דברי הימים ב'
כ"ו כ"ב) "ובעת הצר לו ויוסף למעול".

רד"ק: לא תעלו על לבבכם על מה אתם מוכים, כי עוד תוסיפו סרה, ולא
תחשבון, כי האל הוא המכה אתכם על עונותיכם, אלא תלכו בקרי, ותאמרו,
כי הרע בא עליכם דרך מקרה ולא עונש עונותיכם.
יש מפרשים "על מה תוכו" - מה יועיל הכות אתכם, כי לא תוסרו
בזה, כי עדיין אחר המכות תוסיפו לחטא, ולא תוסרו על ידי המכות.
ו"סרה" שם תואר, כלומר: דרך סוררת ומעוותת.

- 1) מה הוא שרש מלת "תוכו" ומה בנינה כאן לפי ראב"ע?
- 2) מהי חולשת פרושו?
- 3) מה ההבדל בין שני פרושי רד"ק?
- 4) האם אחד סך השלשה פרושים הנ"ל מפרש את פסוקנו בדומה
לירמיהו ב' ל'?
- א 5) התוכל לפרש פסוקנו - על סמך החקשר - פרוש אחר,
שלא ככל שלשת הפרושים הנ"ל?

